
ÖTÜKEN

KAVGALARIM

Hüseyin Cahit

Hazırlayan
İsmail Alper Kumsar

YAYIN NU: 1411
KÜLTÜR SERİSİ: 824

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NUMARASI: 16267

ISBN: 978-605-155-814-1

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®
İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50 • (0212) 293 88 71 - Faks: (0212) 251 00 12

Editör: Göktürk Ömer Çakır

Kapak Tasarımı: Ceyhun Durmaz

Dizgi-Tertip: Ötüken

Kapak Baskısı: Karakış Basım

Baskı: İmak Ofset Basım Yayın San. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika Numarası: 12531 Tel: (0212) 444 62 18

İstanbul- 2019

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Hüseyin Cahit Yalçın; 1875 yılında Balıkesir'de doğan Hüseyin Cahit, ilk ve orta öğrenimini Serez'de tamamlayıp 1893-1896 yılları arasında Mekteb-i Mülkiye'de okumuş, mezuniyetini takiben Maarif Nezareti'nde beş yıl çeşitli kalemlerde çalıştıktan sonra, 1901 – 1908 yılları arasında Vefa ve Mercan idadilerinde, öğretmenlik ve idarecilik yapmıştır. 1891'de Ahmed Mithat Efendi'nin tesiriyle *Nâdide* adlı cinayet romanını yazan, *Servet-i Fünûn* dergisinde 1897'den itibaren hikâye, roman ve tenkitleri yayınlanan Cahit, II. Meşrutiyet'le birlikte İttihat ve Terakki'nin saflarında siyasi mücadeleye atılmıştır. İttihat ve Terakki'nin merkez-i umumi üyesi ve geleceğin büyük sözlükçüsü Hüseyin Kâzım Kadri'nin ve Tevfik Fikret'in davetiyle *Tanin* gazetesini çıkarmaya başlamış; Fikret'in birkaç ay sonra, Hüseyin Kâzım Kadri'nin de Serez mutasarrıflığına tayini dolayısıyla Şubat 1909'da ayrıldığı gazetenin imtiyazı kendisine kalmış ve uzun yazı hayatı boyunca adıyla birlikte anılacak olan bu gazeteyle Türk matbuatında silinmez bir iz bırakmıştır.

Tanin gazetesi, ilk devresinde (1 Ağustos 1908 – 31 Ekim 1918) 3550 sayı neşredilmiş, bu evrede 1914'e kadar Hüseyin Cahit'in yönetiminde kalmıştır. Tabii bu yayın faaliyeti, bazı kesintilere de uğramıştır: 31 Mart Vak'ası'nda *Tanin*'in matbaası dağıtılmış ve Hüseyin Cahit, isyancıların Lazkiye mebusu Mehmed Aslan'ı o zannederek öldürmeleri üzerine Selanik'e kaçmak zorunda kalmıştır. Hareket Ordusu'nun şehre girişinden sonra geri dönebilen Hüseyin Cahit, sonraki yıllarda da İttihatçı karşıtı hükûmetlerce kovuşturulmuş, gazetesi kapatılmış ve Kasım 1912'de bu defa Viyana'ya kaçmak zorunda kalarak, ancak Babıali Baskını sonrasında geri dönebilmiştir. İlginçtir ki bu defa da İttihat ve Terakki'nin bazı icraatlarını eleştirmekten geri kalmayan Hüseyin Cahit, 1914 Ocak'ında gazeteyi İttihat ve Terakki Fırkası'na devretmek zorunda bırakılmıştır. I. Dünya Savaşı'nın sonunda İstanbul'un işgali üzerine 1919 Haziran'ında Malta'ya sürülen Hüseyin Cahit, 1921 Nisan'ında kurtulup İstanbul'a döndükten sonra *Tanin*'i tekrar çıkartmaya başlamış, 14 Ekim 1922 – 16 Nisan 1925 arasında 903 sayı olarak neşredilen bu ikinci devrenin ilk 38 sayısı *Tanin* adına izin alınamadığı için *Renin* adıyla çıkmıştır. Gazetenin İttihatçıların görüşlerinin temsil organı olması, Mustafa Kemal Paşa'ya muhalefeti ve Hilafet konusundaki farklı kanaatleri dolayısıyla Cahit İstiklal Mahkemesi'nde yargılanıp

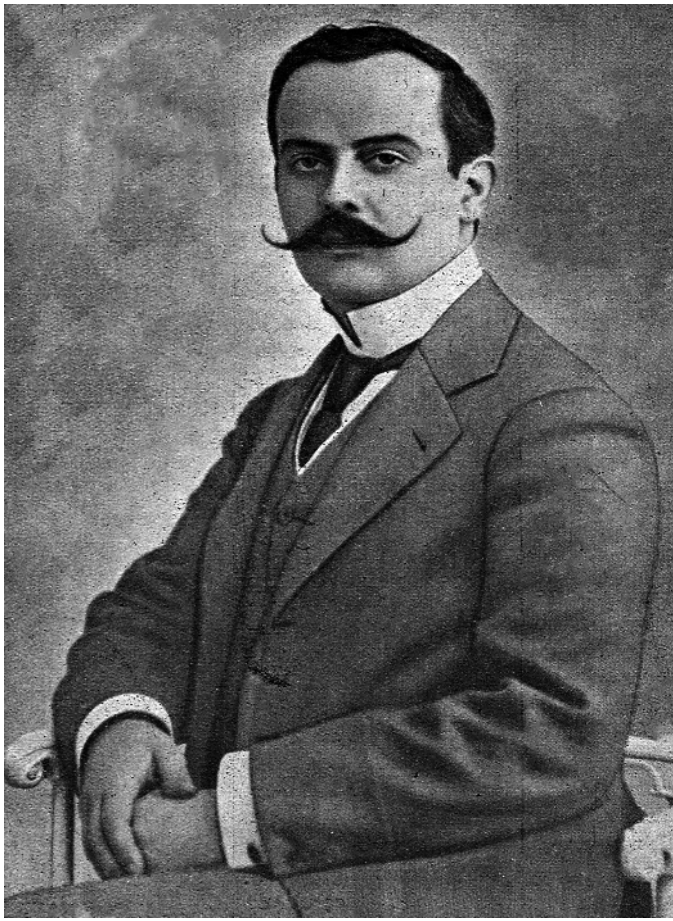
beraat etmiş, Şeyh Said isyanı sonrasında çıkan Takrir-i Sükûn Kanunu eliyle tekrar aynı mahkemeye çıkarılmıştır. Gazetenin yeni kurulan Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nı desteklemesi de rahatsızlık yaratmış, en sonunda Hüseyin Cahit, bir haber dolayısıyla vatana ihanet suçundan Mayıs 1925'te Çorum'a sürgün edilmiştir. Ceza Kanunu'nda yapılan değişiklikle bir yıl sonra cezasını tamamlamış sayılan Cahit, Atatürk'ün ölümüne kadar siyaset yapamamış ve hiçbir memuriyete alınmamıştır.

Bu yıllarda *Fikir Hareketleri* (1933 – 1940) dergisini çıkaran Cahit, İsmet İnönü'nün cumhurbaşkanlığı döneminde siyasete dönebilmiş, 1939 – 1954 yılları arasında CHP'nin Çankırı, İstanbul ve Kars milletvekilliklerinde bulunmuştur. *Tanin* gazetesinin üçüncü devresi de 30 Ağustos 1943 – 14 Kasım 1947 tarihleri arasında 1512 sayı sürmüştür. Bu devrede *Tanin*, gerek Alman taraftarlığının gerek Sovyet taraftarlığının karşısında olmuş, her iki akıma karşı bir neşriyat sürdürmüştür. Hüseyin Cahit'in 3 Aralık 1945'te, komünizm propagandasıyla itham ettiği *Tan* gazetesine karşı, "Kalkın Ey Ehl-i Vatan, Bir Vatan Cephesine Lüzum Vardır" başlıklı yazısını neşretmesi ve bu yazıda *"Bu memleket, asırlardan beri şimalden gelen hücumlara karşı koydu. Milletin varlığı, bu ızdıraplar ve felaketlerle yoğrulmuştu. Bu defa yine anavatan topraklarından parçalar ve Türk istikbalinin hatimesini teşkil edecek surette Boğazlar'da üsler isteniyor (...) Büyük vatanperver Namık Kemal'in sesi bugünün parolasıdır: Kalkın Ey... Ehl-i Vatan!.. Mücadele başlıyor. Ve başlamak lazımdır. Çünkü en azgın ve insafsız bir propagandanın Türk vatandaşlarının ruhuna her gün en yıkıcı, yeis verici, ümit kırıcı bir propaganda zehrini dökmesine müsaade edemeyiz. Bir vatan sahibi olmak, bu vatanın içinde hür ve müstakil yaşamak isteyen her Türk bu propagandaya karşı koymaya mecburdur (…) Bunları susturmak için, cevap hükûmete düşmez. Söz, eli kalem tutan gazetecilerin ve hür vatandaşlarındır"* demesi üzerine, bir gün sonra, tek parti devrinin meşhur matbuat hadisesi olan *Tan* baskını gerçekleşmiştir. 1948'den sonra Demokrat Parti'ye karşı *Ulus* gazetesinde çok sert bir muhalefet sürdüren Hüseyin Cahit, yetmiş dokuz yaşında yirmi altı ay mahkûmiyet kararıyla içeri alınmış, bu kararın basında büyük gürültü kopması üzerine üç buçuk ay sonra serbest bırakılmıştır.

Servet-i Fünûn edebiyatı içinde kalem oynatarak yazı hayatına başlayan Hüseyin Cahit'in gerek polemikçiliği gerek siyasi kariyeri dolayısıyla edebiyatçı yanı silik kalmıştır. Onun, bir diğer

önemli faaliyeti, çeşitli Batı dillerinden edebiyat, tarih, felsefe, eğitim ve sair konulardaki 26 bin sayfaya ulaşan tercümeleriyle fikir ve edebiyat tarihimize yaptığı katkılardır. Mesela bu çeviriler arasında, umumi Türk tarihçiliğinin klasik kaynaklarından sayılan, Joseph de Guignes'den, *Hunların, Türklerin, Moğolların ve Daha Sâir Batı Tatarlarının Târih-i Umûmîsi* adıyla çevirip 1923-1925 arasında neşrettiği sekiz ciltlik ve Leone Caetani'den *İslâm Târihi* adıyla çevirip 1924-1927 arasında neşrettiği on ciltlik büyük eserler olduğu gibi, Adolf Hitler'den 1940'ta *Kavgam* adıyla çevirdiği siyasi ve ideolojik hatırat da yer almaktadır. Ayrıca 1903'te Pierre Loti'nin *İzlanda Balıkçısı*, 1906'da Leon Marilie'den *Hürriyet-i Vicdan*, 1924'te Emile Durkheim'dan *Din Hayatının İbtidâî Şekilleri*, 1936'da Anatole France'tan *Allahlar Susamışlardı*, 1947'de Arthur Koestler'den *Sovyet Efsanesi ve Hakikat: Kızıl Rusya'nın İç Yüzü* adlı kitapları dilimize kazandırmıştır.

Polemikleri ve muhalif kimliğiyle basın tarihimizde önemli bir yer edinen Hüseyin Cahit, ömrü boyunca epey yekûn tutan pek çok alandaki yazı çalışmaları sayesinde, S. Coşar'dan öğrendiğimize göre, öldüğü zaman karikatürist Necmi Rıza tarafından hatırasına ağlayan bir dolma kalem çizimiyle uğurlanmıştır.

Şekil 1:
Hüseyin Cahit'in Gazeteciliğe Başladığı Yıllara Ait Bir Fotoğrafı

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ 11

1.
MUALLİM NACİ GÜRÜLTÜSÜ
1.1. Âsâr-ı Edebiye Ne Yolda Tenkit Edilir? 43
1.2. Mecburi Bir Cevap 48
1.3. Garîbe 54

2.
İKDAM'IN PARİS MUHABİRİ
2.1. Edebiyat-ı Cedide, Menşei ve Esasları 61
2.2. Şöhret-i Sehile 78
2.3. Günde Bir İntihâl 99
2.4. Ali Kemal Bey'e 107

3.
ULÛM-I ARABİYE'DEN İSTİFÂDE BAHSİ
3.1. Arap'tan İstifade Edeceğimiz Ulûm 111
3.2. Cüretli Bir Dekadan 123

4.
DEKANLIK GÜRÜLTÜSÜ
4.1. Dekadanlar 140
4.2. Terakkiyat-ı Edebiyemiz 152
4.3. Teslîm-i Hakikat 161
4.4. Biraz Daha Hakikat 168
4.5. Kısa Birkaç Söz 184

5.
HAYAT-I MATBUAT TENKİDATI
1 Numaralı Hayat-ı Matbuat'tan 191
2 Numaralı Hayat-ı Matbuat'tan 194
3 Numaralı Hayat-ı Matbuat'tan 197
5 Numaralı Hayat-ı Matbuat'tan 203
9 Numaralı Hayat-ı Matbuat'tan 209
7 Numaralı Hayat-ı Matbuat'tan 228
8 Numaralı Hayat-ı Matbuat'tan 238
9 Numaralı Hayat-ı Matbuat'tan 243
Yine 9 Numaralı Hayat-ı Matbuat'tan 248

10 Numaralı Hayat-ı Matbuat'tan 250
11 Numaralı Hayat-ı Matbuat'tan 252
14 Numaralı Hayat-ı Matbuat'tan 257

6.

ZEVK-İ MİLLÎ ve İRFAN-I ÜMMETİN MUHASSALASI MESELESİ

12 Numaralı Hayat-ı Matbuat'tan 261
13 Numaralı Hayat-ı Matbuat'tan 266
14 Numaralı Hayat-ı Matbuat'tan 274
15 Numaralı Hayat-ı Matbuat'tan 281
16 Numaralı Hayat-ı Matbuat'tan 283
15 Numaralı Hayat-ı Matbuat'tan 284
27 Numaralı Hayat-ı Matbuat'tan 287
Yine 27 Numaralı Hayat-ı Matbuat'tan 288
Yine 27 Numaralı Hayat-ı Matbuat'tan 292

7.

İMLA MESELESİ

28 Numaralı Hayat-ı Matbuat'tan 297
31 Numaralı Hayat-ı Matbuat'tan 301
34 Numaralı Hayat-ı Matbuat'tan 303
36 Numaralı Hayat-ı Matbuat'tan 312
28 Numaralı Hayat-ı Matbuat'tan 325
Ertesi Haftaki Hayat-ı Matbuat'tan 326
[4 Numaralı] Hayat-ı Matbuat'tan 328

EKLER

Ek-1: Mukabele-i Meşrua 333
Ek-2: Mukabele-i Meşruaya Karşı Terk-i Müsamaha I 336
Mukabele-i Meşruaya Karşı Terk-i Müsamaha II 343
Mukabele-i Meşruaya Karşı Terk-i Müsamaha III 350
Ek-3: Garibe Yahut "Mecburi Bir Cevap"a Karşı İzhar u Hakk u Savab 351
Ek-4: Ah Minne'ş-Şiiri ve Halatihi 378
Ek-5: Şöhret-i Sehile 383

DİZİN 387

ÖNSÖZ

Maliye memuru Ali Rıza Efendi ile Fatma Neyyire Hanım'ın oğlu olan Hüseyin Cahit Yalçın 1875'te Balıkesir'de doğar. Hatıralarından öğrendiğimize göre çocukluk yıllarından itibaren kitaba, bilgiye karşı yoğun bir ilgi duyan Yalçın'ın ilk kitaplığı bir ayakkabı kutusu olmuştur. Sokaklarda satılan Âşık Garip ve Kerem hikâyelerini sakladığı bu ilk kitaplık, ömrü boyunca devam edecek okuma merakının ilk nüvesidir. Sonradan babasının kitaplığından edindiği *Hazret-i Ali'nin Savaşları*, *Battal Gazi, Kara Davut* gibi eserler Yalçın'ın okuma ve öğrenme heyecanını daha da artırmıştır. Babası Ali Rıza Efendi'nin geceleri yemekten sonra aile fertlerine okuduğu Ahmet Mithat Efendi romanları, kendi ifadedesiyle onu "Ahmet Mithat Efendi'nin ümmeti" arasına sokmuştur. *Füsusulhikem, Hadikatüssüeda* ve çeşitli divanları okumaya çalışsa da ya çok az şey anlar ya da bunlara büsbütün yabancı kalır. Bu kitaplar içinde kendisini en çok etkileyen Nesimi Divanı'dır. Babasından dinlediği Nesimi hikâyeleri onda derin bir etki yapar. Uzun bir dönem, gece yatağına girdiğinde diri diri derisi yüzülmüş bu adamın serüveninden duyduğu yürek çarpıntısıyla uykuya dalar. Nesimi'nin çağının bütün "güçlü ve kötü kişilerine meydan okuması"nı, "düşündüğünü çekinmeden söylemesi"ni, "ölüm karşısında bile susmaması"nı "çocukluğunun en derin duygusu" olarak tanımlar. Lise yıllarında Xavier de Montepin, Emile Gaboriau gibi "cinai roman" yazarlarının eserlerini tercümelerinden okur. Okuma heyecanı hemen her okurda olduğu gibi Hüseyin Cahit'te de

bir müddet sonra yazma arzusuna dönüşür. Henüz on altı yaşında iken ilk eseri olan *Nadide*'yi (1891) yayımlar. Fuat ve Nadide isimli iki kahramanın aşk maceraları etrafında gelişen bu roman, büyük oranda Ahmet Mithat Efendi etkisi taşımaktadır.[1]

Hüseyin Cahit, *Kavgalarım*'da ve Ruşen Eşref'e verdiği mülakatta[2] Türk eserlerine hiçbir şey borçlu olmadığını söyler: *"Vatan'lar, Cezmi'ler, Evrâk-ı Perişan'lar istisna edilirse Türk eserlerine hiçbir şey medyun değildik. Bizim terbiye-i fikriyemiz Fransız edebiyat, tenkit, felsefe kitapları arasında vukua gelmişti."* Ancak yukarıda adını andığımız *Hazret-i Ali'nin Savaşları*, *Battal Gazi*, *Kara Davut* gibi eserler, bu sözün dönemin kamplaşması içinde bir tepki ile söylendiğini düşündürtmektedir. Mustafa Baydar da bu durumu fark etmiş olacak ki Hüseyin Cahit'e, Ruşen Eşref mülakatını da hatırlatarak şunları söyler: *"…eski edebiyata hiç borcum yoktur, okumadım, bilmem diyorsunuz. Siz Osmanlıca sarf, nahiv yazacak ve lügat meydana getirecek kadar eski edebiyata âşinâ olduğunuza göre, bu edebiyatı okumadığınızı herhalde söyleyemezsiniz. Bu bakımdan sözünüz, bana yorumlanmaya muhtaç gibi göründü."* Hüseyin Cahit'in cevabı yukardaki tespiti destekleyecek niteliktedir: *"Haklısınız bu sözler latife olarak söylenmiştir. Çünkü biz o sıralar yenilik peşinde koşan gençlerdik bu bakımdan o zaman söylediğim sözü pek ciddiye almamalıdır. Malum ya, gençler işe biraz inkâr ile başlarlar."*[3]

Okulda öğrendiği Fransızcanın yetersizliğini fark eden Hüseyin Cahit sözlükler yardımıyla kendi kendine Fransızca öğrenme ve tercümeler yapma çabası içine girer.

---

[1] Hüseyin Cahit Yalçın, *Edebî Hatıralar,* Akşam Kitaphanesi, İstanbul 1935, s. 5-24.

[2] Ruşen Eşref Ünaydın, *Diyorlar ki*, (Haz.: Şemseddin Kutlu), Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 2000, s. 86.

[3] Mustafa Baydar, *Edebiyatçılarımız Ne Diyorlar?*, Ahmet Halit Yaşaroğlu Kitapçılık ve Kağıtçılık A.Ş, İst. 1960 s. 225.

Zamanla gayet iyi bir düzeye getirdiği Fransızcası, önünde yeni bir dünyanın açılmasını sağlar. İlk zamanlar popüler Fransızca romanları okumaya devam etse de çok geçmeden Fransız edebiyatının güçlü romancılarına ve teorisyenlerine ulaşır. Fransız edebiyatının başyapıtlarını büyük bir heyecanla okur. Lise yıllarından sonra devam ettiği Mülkiye Mektebinde de edebiyat ve sanatla bağını koparmaz. Mülkiye'de 20 yaşında bir öğrenci iken Kitapçı Karabet'in *Mektep* isimli dergisini birkaç arkadaşıyla devralarak yayıncılık hayatına ilk adımını atar. Dergi kısa zamanda, sonradan *Servet-i Fünûn*'a vücut verecek Hüseyin Suat Yalçın, Cenap Şahabeddin, Mehmet Rauf gibi sanatçıların toplanma merkezi hâline gelir. Bir anlamda *Servet-i Fünûn*'un öncülü sayabileceğimiz bu mecmua, özellikle Cenap'ın şiirleri nedeniyle *Hazine-i Fünûn* dergisinin hedefi olur.

Hüseyin Cahit, Mülkiye Mektebini bitirdiği yıl (1896) Maarif Nezareti Mektubi kaleminde memur olarak çalışmaya başlar. Yine aynı yıl *Servet-i Fünûn* mecmuasında Mehmet Rauf'un vasıtasıyla "Röneka" isimli bir hikâyesi yayımlanır. Kendi tabiri ile okuduğu Fransızca eserler, kendisine bir korku ve alçakgönüllülük vermiş; *Nadide* döneminin palavracılığını terk etmiştir. Hüseyin Cahit, artık bir *Servet-i Fünûn* sanatçısıdır. Ancak aynı dönemde *Servet-i Fünûn* dışında *Mütalaa, Tarik* ve *Sabah* gazetelerinde de yazıları görülmektedir. Hüseyin Cahit'in *Servet-i Fünûn* topluluğuna iki önemli katkısı olur: *Servet-i Fünûn* kitaplığını oluşturmak ve topluluğun sanat, edebiyat görüşlerini savunmak uğruna girdiği amansız polemikler. Özellikle bu ikinci özelliği Hüseyin Cahit'i topluluğun sözcüsü konumuna yükseltir. Hüseyin Cahit hayatta en çok kendisinin bu yönünü sevdiğini söyler:

> *"Hayatta en çok mübarezeyi [kavgayı] severim. En mesut günlerim, en şiddetle hücuma uğradığım, en şiddetle hücum ettiğim zamanlardır. O zaman damarlarımda hayat veren bir ateş tutuşur. Hayatın solukluğu silinir ve gözümün önünde bir gaye canlanır. Mübarek ve muazzez bir gaye… Vatanın hayrı için fenalığı ezmek ve iyiliği galebe ettirmek için bir mücadele… Bütün etrafıma bu ateşten bir parça vermek isterim. Fenalığa karşı müsamahakâr, lakayd veya müsaadekâr duranları sarsmak, hepsini bu mübareze meydanına çekmek isterim. 'Yalnız fena olmamak kâfi gelir' fikrinde değilim. Fenalığı ezmek için uğraşmak lüzumuna iman ediyorum. Bazen 'Sana ne?' derler. Bu hodgamane [bencilce] felsefeden nefret ederim. Çünkü onun memleketi mahvettiğine kâniyim. Gördüğüm şahsi fenalık için değil, memlekete gelen umumi fenalık için kalbimde tükenmez bir gayz vardır. Ne vakit fenalığa karşı herkes bir fikr-i teavün [dayanışma fikri] ile müttefikan [beraberce] çalışırsa ancak o zaman kurtulacağımızı zannediyorum. İşte bunun için hücumlarımda her vakit fena bir galeyan ve bîaman oldum ve en büyük hazz-ı vicdaniyeyi buldum."*[4]

1899'da *Hayat-ı Muhayyel* isimli hikâye kitabı 1901'de ise *Hayal İçinde* isimli romanı yayımlanır. Aynı yıl Fransızcadan çevirip *Servet-i Fünûn*'da yayımladığı "Edebiyat ve Hukuk" isimli makalesi, siyasi imalar taşıdığı gerekçesiyle yayımlandığı derginin kapatılmasına neden olur. Derginin bu kapanışı, dergi etrafında oluşan edebî topluluğun da -Edebiyat-ı Cedide- dağılması anlamına gelmektedir. 1901'den II. Meşrutiyet'in ilanına kadar geçen süre -birtakım çeviri ve kısa yazılarını saymazsak- Hüseyin Cahit için

[4] Hüseyin Cahit Yalçın, "Felsefe-i Mücadele", *Nevsal-i Millî*, Artin Asaduryan ve Mahdumları Kütüphanesi, Dersaadet 1330/1914, s. 15. (Hakkı Tarık Us nüshasında iki farklı numaralandırma sistemi yapılmış ikincisine göre sayfa numarası 195.)

bir suskunluk dönemidir. Bu süre zarfında Vefa ve Mercan liselerinde öğretmenlik ve idarecilik yapar. Meşrutiyet'in ilanını müteakip Tevfik Fikret ve Hüseyin Kâzım ile *Tanin* gazetesini çıkarır. *Tanin*'deki İttihat Terakki yanlısı yazıları sayesinde İstanbul milletvekili olur. İttihat Terakki'ye karşı sert eleştiriler yazan eski edebî muhalifi Ali Kemal ile bu sefer siyasi polemiklere girer. 31 Mart Olayları (1909) sırasında matbaası basılarak tahrip edilir. İsyancılar tarafından öldürüleceği korkusu ile Selanik'e kaçar. Hareket Ordusu'nun olayları kontrol altına alması üzerine 1911'de Payitaht'a döner. 1912'de Ahmet Muhtar Paşa Hükümetini eleştiren yazısı nedeniyle bir ay hapis cezasına çarptırılır. 1919'da işgal yönetimi tarafından Ziya Gökalp, Süleyman Nazif gibi aydınlarla birlikte Malta'ya sürgün edilir. Burada İngilizce ve İtalyanca öğrenen Hüseyin Cahit, İtalyancadan yirmiye yakın eser çevirir. 1922'de yurda dönen Hüseyin Cahit, 1923 ve 1925 yıllarında bu sefer Cumhuriyet Hükümetince iki kez yargılanır. İkinci yargılamada aldığı sürgün cezasını Çorum'da (1925-1926) tamamlar. Atatürk'ün ölümüne kadar güncel siyasete pek bulaşmaz. 1933-1940 yılları arasında *Fikir Hareketleri* dergisini yayımlar. 1935-1946 yılları arasında *Yedigün* dergisinde sohbet, deneme ve gezi yazıları yazar. 1936-1938 yılları arasında *Boğaziçi* dergisinde tarih üzerine söyleşiler yayımlar. Atatürk'ün ölümünü müteakip İsmet İnönü'nün teklifi ile siyasete döner; Çankırı, İstanbul ve Kars milletvekillikleri yapar. 1943'te yeniden çıkarmaya başladığı *Tanin* gazetesinde Demokrat Parti'ye karşı ağır eleştirilerde bulunur. Bu eleştirileri nedeniyle 1954'te 26 ay hapse mahkum edilse de 108 günlük infazın ardından ilerlemiş yaşı nedeniyle affedilir. 1957 seçimlerinde yeniden vekil adayı olur; fakat seçim sonuçları belli olmadan hayatını kaybeder.

Hüseyin Cahit; bu çalkantılı hayat içinde hatıra, eleştiri, inceleme, tercüme gibi alanlarda onlarca esere imza atmıştır. Elinizde tuttuğunuz kitap Hüseyin Cahit'in en karakteristik ve en çok sevdiği yanını -polemikçiliğini- öne çıkaran bir eserdir. İlk baskısı 1326/1910 yılında yapılmış bu eserde *Servet-i Fünûn* dönemi polemikleri (1896-1901) yer alır. Grek kökenli bir kelime olan polemik "kavga, savaş, kuşatma" gibi anlamları karşılar. Eski Türkçede bu kelimenin karşılığı olarak "intikad, mübareze, münazaa, münakaşa" gibi kelimeler kullanılmıştır. Terim olarak "kişiler ya da gruplar arasında maddi manevi çıkar sağlamak, hakimiyet alanını genişletmek gibi amaçlarla çeşitli yayın organları üzerinden söz ile yapılan tartışma" şeklinde tanımlanabilir. Polemik'in Türk edebiyatındaki ataları olarak "hicv, hezl, taşlama, atışma" gibi türler düşünülebilir. Bizde modern anlamdaki polemikler süreli yayınların çıkışı ile başlar. Bu anlamda bizdeki ilk polemik, *Ceride-i Havadis* ile *Tercüman-ı Ahval* gazeteleri arasında *Şair Evlenmesi* isimli piyesin niteliği üzerine yapılan tartışmadır. Sonrasında Namık Kemal ile Ziya Paşa; Recaizade Mahmut Ekrem ile Muallim Naci arasında yaşanan eski-yeni edebiyat tartışmaları gelir. Bu ilk polemiklerden günümüze kadar hemen her dönemde çeşitli yazarlar arasında polemikler yaşanmıştır. Bu polemiklerde dil, vezin, tercüme, intihal, eski-yeni-millî edebiyat meseleleri öne çıkar.[5]

Türk edebiyatındaki polemik birikimi içinde *Kavgalarım* isimli eserin önemli bir yeri vardır. Polemik türünün belli bir dönemdeki seyri ve niteliği bu eser üzerinden takip edilebilir. Ayrıca eser, dönemin edebî hatta siyasi kamplaşmalarının anlaşılmasına da hizmet edebilecek niteliktedir. Ancak hemen belirtmek gerekir ki eser, bu önemine rağ-

[5] Polemik ve bizdeki gelişimi hakkında ayrıntılı bilgi için bkz.: Nurettin Öztürk, *Türk Edebiyatında Polemik ve Kavgalarım,* Lisans Yay., İstanbul 2005, s. 3-77.